

SESSION ORDINAIRE 2025-2026

23 OCTOBRE 2025

PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

visant à encourager les communes bruxelloises à se déclarer "lieux sûrs pour les femmes" et à lutter contre les violences sexistes et sexuelles dans l'exercice des fonctions politiques locales

(déposée par Mmes Farida TAHAR (FR), Zakia KHATTABI (FR), Margaux DE RÉ (FR) et M. Emile LUHAHI (NL))

GEWONE ZITTING 2025-2026

23 OKTOBER 2025

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

ertoe strekkende de Brusselse gemeenten aan te moedigen om zichzelf uit te roepen tot "vrouw veilige plaatsen" en seksistisch en seksueel geweld bij de uitoefening van lokale politieke ambten te bestrijden

(ingediend door mevrouw Farida TAHAR (FR), mevrouw Zakia KHATTABI (FR), mevrouw Margaux DE RÉ (FR) en de heer Emile LUHAHI (NL))

Résumé*

La proposition de résolution demande au gouvernement de prendre des mesures de sensibilisation, de formation et d'évaluation en vue de lutter contre les violences sexuelles, notamment en encourageant les communes à se déclarer «lieu sûr pour les femmes».

L'objectif global est d'étendre à l'ensemble de la Région bruxelloise les bonnes pratiques en matière de lutte contre les violences sexistes et sexuelles. Cette résolution vise donc à fournir un cadre structuré et des moyens d'accompagnement pour que toutes les communes puissent adopter des politiques similaires de lutte contre les violences sexistes et sexuelles.

* Résumé établi par les services du Parlement.

Samenvatting*

Dit voorstel van resolutie verzoekt de regering om bewustmakings-, opleidings- en evaluatiemaatregelen te nemen met het oog op de bestrijding van seksueel geweld, door met name de gemeenten aan te moedigen om zichzelf uit te roepen tot "vrouw veilige plaats".

Het algemene doel is om de goede praktijken inzake de bestrijding van seksistisch en seksueel geweld uit te breiden over het hele Brussels Gewest. Deze resolutie strekt er dus toe een gestructureerd kader en begeleidende maatregelen aan te reiken, opdat alle gemeenten een gelijkaardig beleid zouden kunnen voeren om seksistisch en seksueel geweld tegen te gaan.

* Samenvatting opgesteld door de diensten van het parlement.

Développements

Les violences sexistes et sexuelles sont une réalité qui frappe toutes les sphères de la société, publiques ou privées. En 2017, le phénomène prend le devant de la scène médiatique grâce au courage de centaines de milliers de femmes qui reprennent le *#MeToo* lancé par Tarana Burke, afin de redire les agressions sexuelles dont elles ont été victimes.

Ces violences touchent également le monde professionnel, et notamment le monde politique. En mai 2018, une enquête menée auprès des élues et attachées de presse révèle que 18 % des élues interrogées affirment avoir été harcelées sexuellement «au moins une fois» pendant leur mandat parlementaire, et 34 % en dehors de leur mandat¹.

En novembre 2022, plus de 120 femmes politiques belges ont signé une lettre ouverte dénonçant «des comportements déviants au sein du monde politique»³.

Dans cette lettre, elles déclaraient: «Nous appelons le monde politique à prendre sa responsabilité concernant la violence sexiste, sexuelle et psychologique commises par des mandataires. De nombreuses personnes doivent faire face chaque jour à ce type de violence. L'impact sur la santé ou la vie privée de la victime est indéniable. Et lorsque cette forme de violence se produit dans des lieux où des décisions doivent être prises, notre démocratie est en danger⁵.».

Les signataires réclamaient la fin «du tabou et de l'omerta» et affirmaient que «Le monde politique est conçu par des hommes et pour des hommes. La culture professionnelle y est sexiste et il faut que ça change.». Elles plaidaient pour la création d'un organe indépendant de lutte contre la violence sexiste, sexuelle et psychologique en politique⁷.

Le 12 février 2025, l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes a publié une étude menée par l'UGent et l'ULB portant sur le sexisme envers les candidates politiques lors des élections fédérales, régionales et européennes de juin 2024⁹.

Ces études et révélations ont mis en lumière que les comportements inappropriés ou abusifs dans le monde politique ne sont pas des phénomènes isolés. Ce constat a contribué à une prise de conscience du grand public sur ces questions; on sait désormais que les violences sexuelles en politique sont massives, et concernent tous les niveaux de pouvoir et toutes les familles politiques.

En Belgique ces mouvements ont amorcé, dans les années qui ont suivi leur émergence, certaines réformes politiques, juridiques, et culturelles au sein de la société.

Toelichting

Seksistisch en seksueel geweld doet zich voor in alle geledingen van de samenleving, zowel in de privésfeer als in het openbare leven. In 2017 kreeg het verschijnsel volop aandacht in de media toen honderdduizenden moedige vrouwen zich aansloten bij de *MeToo*-beweging, op gang gebracht door Tarana Burke, en het openlijk hadden over het seksuele geweld waarvan ze ooit het slachtoffer waren.

Dergelijk geweld treffen we ook aan in de beroepswereld en in de politiek. In mei 2018 onthulde een enquête bij vrouwelijke verkozenen en persattachés dat 18% van de bevroagde verkozenen tijdens hun parlementaire mandaat en 34% daarbuiten “minstens één keer” te maken had gekregen met seksuele intimidatie².

In november 2022 ondertekenden meer dan 120 Belgische vrouwelijke politici een open brief waarin ze “het overschrijdende gedrag in de politieke wereld” aan de kaak stelden⁴.

In die brief verklaarden ze het volgende: “Wij roepen de politieke wereld op om zijn verantwoordelijkheid te nemen om het seksistische, seksuele en psychologische geweld waaraan mandatarissen zich bezondigen, aan te pakken. Veel mensen ondergaan dagelijks dergelijk geweld. Het heeft onmiskenbare gevolgen voor de gezondheid en het privéleven van het slachtoffer. Wanneer dat soort geweld wordt gepleegd op plaatsen waar beslissingen moeten worden genomen, komt onze democratie in gevaar.⁶”.

De ondertekenaars riepen op om een einde te maken “aan het taboe en de zwijgplicht” en voerden aan dat “de politieke wereld ontworpen is door en voor mannen. De werkcultuur draagt er een seksistische stempel en daar moet verandering in komen.”. Ze pleitten ervoor om een onafhankelijk orgaan op te richten om het seksistische, seksuele en psychologische geweld in de politiek⁸ tegen te gaan.

Op 12 februari 2025 maakte het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen een door de UGent en ULB uitgevoerde studie openbaar over seksisme tegenover politieke kandidaten bij de federale, gewestelijke en Europese verkiezingen van juni 2024¹⁰.

Door die studies en onthullingen is duidelijk geworden dat ongepast gedrag of wangedrag in de politieke wereld geen alleenstaande gevallen zijn. Dat heeft er ook toe geleid dat het brede publiek zich daarvan meer en meer bewust is geworden. We weten inmiddels dat seksueel geweld in de politiek heel veel voorkomt, en dat op alle machtsniveaus en binnen alle politieke families.

De bewegingen die dergelijk geweld aan de kaak stellen, hebben in België in de jaren na hun ontstaan bepaalde politieke, juridische en culturele hervormingen in de samenleving op gang gebracht.

En effet, la mise à l'agenda de la lutte contre les violences faites aux femmes a conduit à plusieurs initiatives et ce notamment au travers de l'adoption de différents plans, comme le plan d'action national de lutte contre les violences basées sur le genre 2021-2025, le plan intrafrancophone de lutte contre les violences faites aux femmes 2020-2024, le plan bruxellois de lutte contre les violences faites aux femmes 2020-2024, le développement des Centres de prise en charge des violences sexuelles (de 3 en 2019 à 10 en 2024)¹¹, et une amélioration de la formation de la police¹².

La loi Stop Féminicide de 2023 (Loi sur la prévention et la lutte contre les féminicides, les homicides fondés sur le genre et les violences) donne une définition des violences sexuelles: toute violence à caractère sexuel non consentie ou tout acte qui est accompli avec l'intention de commettre une violence sexuelle.

Au niveau international, il est intéressant de noter l'existence de plusieurs textes.

D'abord, la résolution 2274 du Conseil de l'Europe¹⁵ qui demande notamment:

- de collecter et de transmettre des données sur les violences sexistes en politique (partis, parlement, élections);
- de financer la recherche sur le sexisme et la violence politique envers les femmes;
- de créer des observatoires ou des projets dédiés à ces violences;
- d'envisager des lois spécifiques criminalisant les violences sexistes en politique.

Mais également la Convention d'Istanbul sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique¹⁷, qui demande aux États d'élaborer des lois, des politiques et des services de soutien pour mettre fin à la violence à l'égard des femmes et à la violence domestique.

Car dans son sillon, le mouvement *#MeTooPolitique* en Belgique a mis en lumière un constat alarmant: il existe encore de nombreuses carences dans la lutte contre les violences sexistes et sexuelles au sein des institutions politiques.

Ces lacunes structurelles touchent plusieurs aspects:

- l'absence de dispositifs de signalement adaptés.

Les témoignages révèlent que «les femmes qui parlent risquent des représailles» et qu'il n'existe pas de mécanismes protecteurs spécifiques pour les élues ou collaboratrices politiques qui dénoncent des violences;

De aandacht voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen heeft geleid tot meerdere initiatieven. Zo werden verschillende plannen goedgekeurd, waaronder het Nationaal Actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld 2021-2025, het Plan intrafrancophone de lutte contre les violences faites aux femmes 2020-2024 en het Brussels Plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen 2020-2024. Er kwamen zorgcentra na seksueel geweld bij (het aantal ervan werd uitgebreid van drie in 2019 naar tien in 2024)¹³ en de politieopleiding werd verbeterd¹⁴.

De Stop Feminicide-wet van 2023 (wet voor de preventie en de bestrijding van feminicides en gendergerelateerde misdaden) definieert seksueel geweld als volgt: elk geweld van seksuele aard zonder toestemming of elke handeling die gesteld wordt met de bedoeling om seksueel geweld te plegen.

Een andere interessante vaststelling is dat er ook op internationaal niveau verschillende teksten zijn opgesteld.

Eerst en vooral is er resolutie 2274 van de Raad van Europa¹⁶, waarin onder meer wordt opgeroepen om:

- gegevens over seksistisch geweld in de politiek (partijen, parlement, verkiezingen) te verzamelen en bekend te maken;
- onderzoek naar seksisme en politiek geweld tegen vrouwen te financieren;
- kenniscentra op te richten of projecten op te starten die aandacht besteden aan dergelijk geweld;
- na te denken over specifieke wetten die seksistisch geweld in de politiek strafbaar stellen.

Voorts is er het Verdrag van Istanbul inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld¹⁸, waarin landen worden opgeroepen om werk te maken van wetten, beleid en ondersteunende diensten om een einde te maken aan geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.

In het verlengde daarvan heeft de *MeTooPolitiek*-beweging in België de aandacht gevestigd op de alarmerende vaststelling dat de bestrijding van seksistisch en seksueel geweld binnen de politieke instellingen nog op vele vlakken tekortschiet.

Die structurele hiaten zijn van velerlei aard:

- er zijn geen aangepaste meldpunten.

Uit getuigenissen blijkt dat “vrouwen die openlijk praten, risico lopen op vergelding” en dat er geen specifieke regelingen bestaan om vrouwelijke verkozenen en politieke medewerkers die geweld aanklagen, te beschermen;

- le défaut de codes de conduite contraignants.

Le monde politique belge manque cruellement de «codes de conduite» et de règles fermes dans le respect de ces dispositifs;

- l'absence d'organes indépendants de traitement.

Malgré les revendications des 120 femmes politiques qui ont signé la lettre ouverte de 2022 pour «la création d'un organe indépendant» de lutte contre les violences, aucune structure n'a encore vu le jour au niveau fédéral.

C'est pourquoi, s'inspirant de l'initiative exemplaire de la commune de Schaerbeek qui est devenue la première commune belge à adopter une Charte d'engagement et d'actions contre les violences sexistes et sexuelles en politique, cette proposition a pour but d'étendre à l'ensemble de la Région bruxelloise les bonnes pratiques en matière de lutte contre les violences sexistes et sexuelles (VSS)¹⁹.

Inspiré par cette initiative pionnière, il est proposé de développer une stratégie d'extension de ces bonnes pratiques à l'ensemble des 19 communes bruxelloises.

Ce texte présente un plan d'action structuré en 6 axes stratégiques pour combattre les violences sexistes et sexuelles (VSS) au niveau communal:

1. Créer des «lieux sûrs pour les femmes» en encourageant les communes à adopter des politiques proactives contre les violences sexistes et sexuelles, en fournissant des outils méthodologiques pour élaborer des chartes communales et en créant un réseau d'échange de bonnes pratiques entre communes;
2. Former et sensibiliser les acteurs locaux en organisant des formations, basées sur la Convention d'Istanbul portant sur les violences sexistes et sexuelles. Ces formations seront destinées aux mandataires politiques locaux, mais aussi au personnel communal concernant la prise en charge des victimes;
3. Mettre en place des procédures de signalement en élaborant un cadre régional standardisé pour les signalements et les prises en charge, en garantissant des mécanismes indépendants accessibles aux victimes et en assurant la coordination entre les différents niveaux de pouvoir sur ce sujet;

- er zijn geen bindende gedragscodes.

In de Belgische politiek is er een schrijnend gebrek aan "gedragscodes" en strikte regels om de naleving ervan af te dwingen;

- er zijn geen onafhankelijke organen om klachten te behandelen.

Ondanks de eis van de 120 vrouwelijke politici die de open brief in 2022 hebben ondertekend, om een onafhankelijk orgaan voor de bestrijding van geweld op te richten, heeft de federale overheid tot op heden nog geen enkele structuur in het leven geroepen.

Daarom heeft dit voorstel tot doel, in navolging van het toonaangevende initiatief van de gemeente Schaarbeek, die als eerste Belgische gemeente een handvest heeft goedgekeurd met verbintenissen en maatregelen om seksistisch en seksueel geweld in de politiek tegen te gaan, de goede praktijken inzake de bestrijding van seksistisch en seksueel geweld²⁰ uit te breiden over het hele Brussels Gewest.

Voortbouwend op dat baanbrekende initiatief wordt er voorgesteld een strategie te ontwikkelen om dergelijke goede praktijken uit te breiden naar alle negentien Brusselse gemeenten.

Deze tekst vormt een actieplan dat is opgebouwd rond zes strategische pijlers om seksistisch en seksueel geweld in de gemeenten te bestrijden:

1. "Vrouwveilige plaatsen" creëren door de gemeenten aan te moedigen een proactief beleid te voeren ter bestrijding van seksistisch en seksueel geweld, methodologische hulpmiddelen aan te reiken om gemeentelijke handvesten op te stellen en een netwerk op te zetten opdat de gemeenten goede praktijken met elkaar kunnen uitwisselen;
2. De lokale actoren opleiden en bewustmaken door opleidingen rond seksistisch en seksueel geweld te organiseren op basis van het Verdrag van Istanbul. Die opleidingen zijn bedoeld voor lokale politieke mandatarissen, maar ook voor het gemeentepersoneel om slachtoffers te leren opvangen;
3. Meldingsprocedures invoeren en daartoe gewestelijke standaardregels vaststellen voor meldingen en opvang, voorzien in onafhankelijke mechanismen die toegankelijk zijn voor slachtoffers en zorgen voor coördinatie tussen de verschillende bestuursniveaus;

4. Développer la prévention et la sensibilisation citoyenne en soutenant les campagnes de désensibilisation (notamment le 25 novembre), en encourageant l'éducation à l'égalité dans les écoles bruxelloises, et en promouvant un aménagement urbain sensible au genre;
5. Assurer le suivi et l'évaluation en établissant un système de monitoring des initiatives communales, en présentant un rapport annuel au Parlement sur les avancées et en évaluant régulièrement l'efficacité des mesures;
6. Enfin, intégrer transversalement la dimension de genre en appliquant le «gender mainstreaming» dans toutes les politiques régionales, en promouvant le «gender budgeting» dans les finances publiques, en encourageant la participation égalitaire et sans discrimination des femmes en politique.

L'objectif global de la présente Résolution est de transformer l'ensemble des 19 communes bruxelloises en espaces politiques sécurisés et inclusifs pour les femmes, avec un accompagnement structuré et un suivi démocratique. Cette résolution vise donc à fournir un cadre structuré et des moyens d'accompagnement pour que toutes les communes puissent adopter des politiques similaires de lutte contre les violences sexistes et sexuelles.

Farida TAHAR (FR)
 Zakia KHATTABI (FR)
 Margaux DE RÉ (FR)
 Emile LUHAHI (NL)

4. Inzetten op preventie en burgerbewustmaking door de bewustmakingscampagnes (onder meer op 25 november) te ondersteunen, lessen over gelijkheid in de Brusselse scholen aan te moedigen en aan te sturen op een stedelijke inrichting met oog voor het genderaspect;
5. Zorgen voor een follow-up en evaluatie door een systeem op te zetten om de gemeentelijke initiatieven te monitoren, een jaarlijks voortgangsverslag aan het parlement voor te leggen en de doeltreffendheid van de maatregelen op gezette tijden te evalueren;
6. En tot slot op een overkoepelende manier aandacht hebben voor de genderdimensie door gendermainstreaming toe te passen in alle gewestelijke beleidsdomeinen, genderbudgettering in de overheidsfinanciën te bevorderen en de deelname van vrouwen aan het politieke leven op voet van gelijkheid en zonder discriminatie te stimuleren.

Deze resolutie heeft algemeen genomen tot doel om alle negentien Brusselse gemeenten om te vormen tot plaatsen waar vrouwen op een veilige en inclusieve manier politiek actief kunnen zijn, en tegelijk te zorgen voor gestructureerde begeleiding en een democratische follow-up. Zij strekt er dus toe een gestructureerd kader en begeleidende middelen aan te reiken, opdat alle gemeenten een gelijkaardig beleid zouden kunnen voeren om seksistisch en seksueel geweld tegen te gaan.

-
- ¹ Mémoire de recherche de Johanne Montay, publié en mai 2018, intitulé «Sexisme en politique belge: une enquête auprès des élues et attachées de presse»
<https://dial.uclouvain.be/memoire/ucl/fr/object/thesis:13838>
- ² Masterproef van Johanne Montay, gepubliceerd in mei 2018, met als titel “Sexisme en politique belge: une enquête auprès des élues et attachées de presse”, te raadplegen op <https://dial.uclouvain.be/memoire/ucl/fr/object/thesis:13838>
- ³<https://www.lecho.be/economie-politique/belgique/general/vers-un-metoo-politique-plus-de-120-femmes-denoncent-des-comportements-deviants/10430752.html>
- ⁴ <https://www.lecho.be/economie-politique/belgique/general/vers-un-metoo-politique-plus-de-120-femmes-denoncent-des-comportements-deviants/10430752.html>
- ⁵ <https://www.rtf.be/article/plus-de-120-femmes-denoncent-des-comportements-deviants-sur-la-scene-politique-11112903>
- ⁶ <https://www.rtf.be/article/plus-de-120-femmes-denoncent-des-comportements-deviants-sur-la-scene-politique-11112903>
- ⁷ <https://moustique.lalibre.be/actu/belgique/2022/11/28/plus-de-120-femmes-denoncent-des-comportements-deviants-sur-la-scene-politique-251645>
- ⁸ <https://moustique.lalibre.be/actu/belgique/2022/11/28/plus-de-120-femmes-denoncent-des-comportements-deviants-sur-la-scene-politique-251645>
- ⁹ <https://igvm-iefh.belgium.be/fr/actualites/etude-relative-au-sexisme-durant-la-periode-electorale-de-juin-2024-en-belgie>
- ¹⁰ <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/nieuws/studie-naar-seksisme-tijdens-de-verkiezingsperiode-van-juni-2024-belgie>
- ¹¹ <https://cpvs.belgium.be/fr/a-propos-des-centres-de-prise-en-charge-des-violences-sexuelles?menu=menu-0-1>
- ¹² <https://www.moustique.be/actu/belgique/2022/03/08/justice-quels-progres-depuis-metoo-230117>
- ¹³ <https://zsg.belgium.be/nl/over-de-zorgcentra-na-seksueel-geweld?menu=menu-0-1>
- ¹⁴ <https://www.moustique.be/actu/belgique/2022/03/08/justice-quels-progres-depuis-metoo-230117>
- ¹⁵ Résolution 2274 (adoptée le 9 avril 2019) «Violence against women active in politics in the EU ; A serious obstacle to political participation»
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/759600/EPRS_BRI\(2024\)759600_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/759600/EPRS_BRI(2024)759600_EN.pdf)
- ¹⁶ Resolutie 2274 (aangenomen op 9 april 2019) “Violence against women active in politics in the EU; A serious obstacle to political participation”
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/759600/EPRS_BRI\(2024\)759600_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/759600/EPRS_BRI(2024)759600_EN.pdf)
- ¹⁷ Convention du Conseil de l’Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l’égard des femmes et la violence domestique, 2011.
- ¹⁸ Verdrag van de Raad van Europa inzake de preventie en de bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, 2011.
- ¹⁹ Les VSS comprennent les violences sexistes (sexisme, harcèlement, discriminations, etc.) et les violences sexuelles (harcèlements sexuels, atteinte à l’intégrité, viol, etc.).
- ²⁰ Dat omvat seksistisch geweld (seksisme, intimidatie, discriminatie enz.) en seksueel geweld (seksuele intimidatie, aantasting van de integriteit, verkrachting enz.)

PROPOSITION DE RÉOLUTION

visant à encourager les communes bruxelloises à se déclarer "lieux sûrs pour les femmes" et à lutter contre les violences sexistes et sexuelles dans l'exercice des fonctions politiques locales

Le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu la Déclaration universelle des droits de l'homme;

Vu la Convention des Nations Unies sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes (CEDEF);

Vu l'objectif de développement durable n° 5 des Nations Unies «Égalité entre les sexes»;

Vu la Convention n° 190 de l'Organisation internationale du travail concernant l'élimination de la violence et du harcèlement dans le monde du travail;

Vu la Convention du Conseil de l'Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique («Convention d'Istanbul») dont la Belgique est signataire;

Vu la proposition de directive présentée par la Commission européenne le 8 mars 2022 sur la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique;

Vu les articles 2 et 3 du Traité sur l'Union européenne (1992);

Vu les articles 10 et 11*bis* de la Constitution belge garantissant l'égalité entre les femmes et les hommes;

Vu la loi du 13 juillet 2023 sur la prévention et la lutte contre les féminicides, les homicides fondés sur le genre et les violences;

Vu l'Ordonnance du 22 février 2024 relative à la gouvernance locale instituant notamment des commissions d'éthique et de déontologie;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 28 mars 2024 exécutant l'article 82 de la Nouvelle loi communale;

Considérant que l'égalité entre les femmes et les hommes constitue une valeur fondamentale de la Belgique et de l'Union européenne;

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

ertoe strekkende de Brusselse gemeenten aan te moedigen om zichzelf uit te roepen tot "vrouwveilige plaatsen" en seksistisch en seksueel geweld bij de uitoefening van lokale politieke ambten te bestrijden

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement,

Gelet op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;

Gelet op het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW);

Gelet op duurzame ontwikkelingsdoelstelling nr. 5 van de Verenigde Naties "gendergelijkheid";

Gelet op Verdrag nr. 190 van de Internationale Arbeidsorganisatie voor de uitbanning van geweld en intimidatie op de arbeidsmarkt;

Gelet op het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul), dat België mede heeft ondertekend;

Gelet op het voorstel voor een richtlijn voorgelegd door de Europese Commissie op 8 maart 2022 ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld;

Gelet op de artikelen 2 en 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (1992);

Gelet op de artikelen 10 en 11*bis* van de Belgische Grondwet, die de gelijkheid van vrouwen en mannen waarborgen;

Gelet op de wet van 13 juli 2023 voor de preventie en de bestrijding van feminicides en gendergerelateerde dodingen;

Gelet op de ordonnantie van 22 februari 2024 betreffende het lokaal bestuur, die onder meer voorziet in de oprichting van ethische en deontologische commissies;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 maart 2024 tot uitvoering van artikel 82 van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de gelijkheid van vrouwen en mannen een fundamentele waarde vormt in België en de Europese Unie;

Considérant que la lutte contre la violence fondée sur le genre relève d'une responsabilité commune à tous les niveaux de gouvernement, particulièrement au niveau local;

Considérant que les collectivités locales et régionales ont un rôle clé à jouer dans cette lutte car elles sont les plus proches des citoyens et des citoyennes sur le terrain;

Considérant que le mouvement *#MeToo* en Belgique et le *#MeTooPolitique* ont révélé de nombreux vides juridiques et structurels dans l'encadrement de la fonction des élus et des élus;

Considérant que selon l'étude de l'Agence européenne des Droits fondamentaux (FRA) de 2014, 31 % des femmes en Europe ont subi des violences physiques, 5 % ont été violées et 43 % ont subi une forme de violence psychologique;

Considérant l'initiative exemplaire de la commune de Schaerbeek qui s'est déclarée «lieu sûr pour les femmes» et a adopté une charte complète contre les violences sexistes et sexuelles en politique;

Considérant que de tels programmes éducatifs impliquent nécessairement de proposer une éducation complète à la vie relationnelle et sexuelle, jouant un rôle fondamental dans la lutte contre la violence fondée sur le genre.

Demande au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale:

- d'encourager et d'accompagner les communes à se déclarer «lieux sûrs pour les femmes», notamment:
 - en adoptant des politiques proactives contre les violences sexistes et sexuelles;
 - en mettant à disposition des communes des outils méthodologiques et des ressources pour élaborer leurs propres chartes contre les violences sexistes et sexuelles en politique;
 - en créant un réseau d'échange de bonnes pratiques entre les communes bruxelloises engagées dans cette démarche;
- de former et de sensibiliser le niveau local à cette problématique, notamment:
 - en organisant des formations sur les violences sexistes et sexuelles destinées aux mandataires politiques locaux, en collaboration avec les communes;

Overwegende dat het bestrijden van gendergerelateerd geweld een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van alle bestuursniveaus, inzonderheid op lokaal niveau;

Overwegende dat in die strijd een vooraanstaande rol is weggelegd voor de lokale en gewestelijke overheden, die in de praktijk het dichtst bij de burger staan;

Overwegende dat de *MeToo*-beweging in België en het initiatief *MeTooPolitiek* vele juridische en structurele leemten in de regels omtrent het ambt van verkozenen aan het licht hebben gebracht;

Overwegende dat volgens een studie van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) uit 2014 31% van de vrouwen in Europa te maken kreeg met fysiek geweld, 5% met verkrachting en 43% met een vorm van psychologisch geweld;

Overwegende het toonaangevende initiatief van de gemeente Schaerbeek, die zichzelf heeft uitgeroepen tot “vrouwveilige plaats” en een alomvattend handvest tegen seksistisch en seksueel geweld in de politiek heeft goedgekeurd;

Overwegende dat uitgebreide voorlichting omtrent het relationele en seksuele leven noodzakelijkerwijs deel moet uitmaken van onderwijsprogramma's, wat van fundamenteel belang is in de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

Verzoekt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

- de gemeenten aan te moedigen om zichzelf uit te roepen tot “vrouwveilige plaats” en ze daarbij te helpen door:
 - een proactief beleid ter bestrijding van seksistisch en seksueel geweld te nemen;
 - de gemeenten methodologische instrumenten en middelen aan te reiken waarmee ze een eigen handvest tegen seksistisch en seksueel geweld in de politiek kunnen opstellen;
 - een netwerk op te zetten waarin de Brusselse gemeenten die met dit initiatief meedoen, goede praktijken met elkaar kunnen uitwisselen;
- de lokale overheden vormingen aan te bieden over en bewust te maken van dit probleem door onder meer:
 - in samenwerking met de gemeenten opleidingen voor lokale politieke mandatarissen over seksistisch en seksueel geweld te organiseren;

- en soutenant la formation du personnel communal, notamment les personnes de confiance, sur la prise en charge des victimes de violences de genre;
- en promouvant l'intégration de modules spécifiques sur l'égalité de genre dans les programmes de formation continue des élus;
- de mettre en place des procédures et des formations au signalement, notamment:
 - en élaborant un cadre régional standardisé pour les procédures de signalement et de prise en charge des violences sexistes et sexuelles en politique locale;
 - en garantissant l'existence de mécanismes de signalement externes indépendants, accessibles aux victimes et témoins;
 - en assurant une coordination efficace entre les différents niveaux de pouvoir en cas de signalement;
- d'agir en matière de prévention et de sensibilisation citoyenne:
 - en soutenant les campagnes de sensibilisation du public aux enjeux des violences fondées sur le genre, notamment à l'occasion de la journée internationale pour l'élimination de la violence à l'égard des femmes (25 novembre);
 - en encourageant la mise en place de programmes éducatifs dans les écoles bruxelloises sur l'égalité de genre et la prévention des violences;
 - en promouvant une approche de l'aménagement de l'espace public sensible au genre dans toutes les communes;
- d'effectuer un suivi et une évaluation:
 - en établissant un système de monitoring des initiatives communales en matière de lutte contre les violences sexistes et sexuelles;
 - en déposant annuellement au Parlement un rapport sur l'état d'avancement des communes dans cette démarche;
 - en évaluant régulièrement l'efficacité des mesures prises et d'adapter les politiques en conséquence;
- de la formation van het gemeentepersoneel, en dan vooral van vertrouwenspersonen, over de opvang van slachtoffers van gendergerelateerd geweld te ondersteunen;
- erop aan te sturen om in de programma's voor de permanente vorming van de verkozenen, specifieke modules rond gendergelijkheid op te nemen;
- meldingsprocedures en vormen over het omgaan met meldingen in te voeren en daarbij:
 - een gestandaardiseerd gewestelijk kader uit te werken voor de procedures voor het melden en behandelen van seksistisch en seksueel geweld in de lokale politiek;
 - te voorzien in onafhankelijke, externe meldingssystemen voor slachtoffers en getuigen;
 - te zorgen voor een doeltreffende coördinatie tussen de verschillende bestuursniveaus in geval van een melding;
- in te zetten op preventie en burgerbewustmaking door:
 - de campagnes om het publiek bewust te maken van de problemen rond gendergerelateerd geweld, vooral ter gelegenheid van de internationale dag voor de uitbanning van geweld tegen vrouwen (op 25 november), te ondersteunen;
 - de ontwikkeling van leerprogramma's in de Brusselse scholen over gendergelijkheid en het voorkomen van geweld aan te moedigen;
 - in alle gemeenten aan te sturen op een inrichting van de openbare ruimte met oog voor het genderspect;
- te voorzien in een follow-up en evaluatie door:
 - een systeem op te zetten om de gemeentelijke initiatieven ter bestrijding van seksistisch en seksueel geweld te monitoren;
 - jaarlijks bij het parlement een verslag in te dienen over de vorderingen die de gemeenten op dat vlak boeken;
 - de efficiëntie van de maatregelen geregeld te evalueren en het beleid dienovereenkomstig aan te passen;

- d’effectuer un travail d’intégration transversale:
 - en intégrant systématiquement la dimension de genre dans toutes les politiques régionales (*gender mainstreaming*);
 - en promouvant le *gender budgeting* dans les budgets communaux et régionaux;
 - en encourageant la participation pleine et équitable des femmes dans la vie politique locale et régionale;
- de défendre la création d’un organe indépendant de lutte contre les violences dans le cadre du prochain plan d’action national 2026 - 2030 et d’instaurer un observatoire régional des violences sexistes et sexuelles dans le milieu politique, comme le préconise le Conseil de l’Europe.

Farida TAHAR (FR)
Zakia KHATTABI (FR)
Margaux DE RÉ (FR)
Emile LUHAHI (NL)

- overkoepelend te werk te gaan door:
 - stelstelmatig aandacht te hebben voor de genderdimensie in alle gewestelijke beleidsdomeinen (*gendermainstreaming*);
 - *genderbudgettering* in de begroting van het gewest en de gemeenten te bevorderen;
 - de volwaardige en gelijkwaardige deelname van vrouwen aan het lokale en gewestelijke politieke leven te stimuleren;
- ervoor te pleiten om in het kader van het volgende nationale actieplan 2026-2030 een onafhankelijk orgaan voor geweldbestrijding op te richten en een gewestelijk kenniscentrum over seksistisch en seksueel geweld in de politiek, zoals aanbevolen door de Raad van Europa, in het leven te roepen.